

Отзивни,
рецензии,
коментари...

НАИСТИНА Е НУЖНА ОСВЕДОМЕНОСТ И ОБЕКТИВНОСТ

В кн. 4 на „Литературна мисъл“ (стр. 137—138) е поместена критична бележка за отдел литературознание в бр. 4 на Реферативния бюлетин за езикознание, литературознание и етнография, издаван от Центъра за научна и техническа информация и документация при БАН. Покрай някои основателно посочени пропуски и недоглеждания в съдържанието на бюлетина, авторът на бележката, Любен Георгиев, е показал твърде незавидна осведоменост. Той се е поддал и на лоша мнителност. Ето защо, като редактор на споменатия отдел, се чувствавам задължен да изляза с настоящата контра-реплика.

Преди всичко Л. Г. критикува бюлетина, без да си е дал труд да разбере — какво значи да бъдеш редактор и какво съставлява тел на реферативен бюлетин. Това са две различни дейности, за които съществуват и две длъжности. Съставителят на бюлетина е отговорният му секретар: той подбира и предлага за анулиране статиите и книгите. Редакторът само упражнява контрол върху предлаганите заглавия, като преглежда и текста на реферативните рецензии, които се пишат от мнозина научни работници.

С учудваща самоувереност Л. Г. твърди, че в бр. 4 на бюлетина били „пренебрегнати“ трудове като „Бъл-

гарско стихознание“ от М. Янакиев, статиите на Ефрем Каранфилов „Езиковият шаблон в литературата“ „Някои страни на характерната подробност“ (препечатани в книгата му „Съвременност и майсторство“) и пр. А книгата на Янакиев е разгледана под № 101 в предишния, трети брой на бюлетина, тъй като е излязла през 1960, а не през 1961 г., както наизуст пише критикът. Статиите на Каранфилов са анулирани под № 76 и 77 на бюлетина за 1960 г., когато са и били публикувани за пръв път. Същото се отнася и за основните части от книгите на Л. Тенев „Драматургия и съвременност“ и Минко Николов „Кризата в съвременния роман“ (печатани най-напред в списания): те са отбелязани като статии под № 80 на бюлетина за 1958 и № 152 на бюлетина за 1960 г. Част от труда на Ст. Василев „Естетически проблеми в творчеството на Й. Йовков“ (публикувани в академични списания) са рецензирани под № 73 и 74 също в критикувания четвърти брой. Вярно е, тези книги не са отбелязани като цяло, но това е предвидено да стане в следващия брой.

Сборникът на Г. Цанев „Критика“ не е отразен в бюлетина, защото в него от 60 статии само две са писани след Девети септември и са публикувани много преди 1961 г. Затова може да се анулират само тези две статии. „По върховете на

руската литература“ от Малчо Николов е полезна книга, но в нея не е приложен изследователски подход. Тя съдържа кратки есета, „впечатления“ на критика от творби и творци на руската и съветската класика. Реферативният бюлетин не е обикновена „библиография“, за да се отбелязват в него всички книги. От сп. „Български език и литература“ е „взета“ не „една единствена статия и то от съставителя на бюлетина“ (т. е. от редактора), а и статия от Цв. Тодоров (№ 34). Не е имало повече подходящи за бюлетина статии.

Главно по обективни причини (чието излагане тук не е нужно) рецензиите за книгите „Яворов“ от М. Арнаудов, „Гьо̀те“ от К. Гълъбов, „Между спорното и безспорното“ от А. Натев, „Силата на поезията“ от Е. Петров, „Христо Смирненски — летопис“ от Н. Измирлиева, „Речник на български псевдоними“ от Ив. Богданов, сборникът в чест на Л. Стоянов и др. не можаха да бъдат представени в определен срок. Това важи и за статиите от списанията „Септември“ и „Пламък“. Други, като „Съветската литература в България“ и очерка на П. Динев за братя Миладинови се явиха в самия край на годината и беше невъзможно да се анулират.

Щом претендира за „обективност на научната информация“, Л. Г. трябваше да изтъкне и това например,

че в последния брой на бюлетина явно се е „превиебрегнал“ и самият редактор. Не са аотирани и мои статии, като „Фолклорното дело на братя Миладинови и развитието на бълг. литература“, „Творческа история на поестта „Мехмед Синап“. А специално за работите в сборника на Л. Стоянов (дето е печатана последната студия) сам Л. Г. изрично подчертава, че „имат строго научен характер“. Поне такива факти е трябвало да накарат критика да не си позволи обидни и безотговорни обвинения, че уж редакторът на бюлетина се ръководел от честолюбиви „субективистични“ предпочитания и просто го бил превърнал в „средство за реклама на едни и за премълчаване на други автори“!

Нещо още по-достойно за съжаление. Л. Г. се мъчи да ме петни даже чрез моя син, приписвайки му мнимо „вина“ за това, дето уж аотирал „собствени те работи на съставителя“. Тук читателят би се поинтересувал да узнае

колко ли работи на своя баща е аотирал по такъв неуместно сериозен начин синът? — Само една и то във всички досега излезли броеве! Тя може да се види под № 107 в последния брой. Кой други сътрудници са аоторили все така останалите мои (шест) работи, Л. Г. не казва.

Накрая не мога да задържа още едно свое възмущение — от недостойния опит на Л. Г. да ме противопоставя или по-направо казано — да ме скрива с редица литературни работници у нас на морално-другарска основа. Той пише: „Докато редица статии и книги се представят бледо и повърхностно, собствените работи на съставителя (т.е. на редактора — б. м.)... се аотират винаги изчерпателно и задълбочено...“ Това съждение явно предполага извода, че редакторът на бюлетина трябва да е давал директиви на сътрудниците да пишат „бледи и повърхностни“ рецензии за

„чуждите“ научни трудове или което е още по-осъдително — с редакторско своеволие просто да е поправял такава насока техните рецензии. И в този пункт обаче критикът не разполага (и не може да разполага) с реални доказателства, тъй като нелепата минителност не се „доказва“ с честни средства. От факта, че рецензиите в бюлетина не са равностойни, кое правило на логиката води до заключението, че за това е виновен именно редакторът?

Не бих могъл да виня редакцията на „Литературна мисъл“, че от зложелателство спрямо мене е поместила въпросната критика. Но не бих могъл и да не забележа, че когато помества критики с подобен характер, редакцията е длъжна да проверява достоверността и обективността поне на основните факти и твърдения в тези критики. Иначе вместо страстно да се борим за истината, ще се насочим към ненужно и пакостно боричкане на страсти.

КРЪСТЬО ГЕНОВ

Б. Р. Редакцията на списанието приема някои от възраженията на др. Генев за основателни и поради това дава място на неговата реплика. В същото време обаче тя смята, че реалните слабости и действителни пропуски в Реферативния бюлетин не са малко и те трябва да се отстранят решително при работата върху следващите броеве на бюлетина.